

Het essay verheven tot kunst

Paul Verhaeghe

Vermoedelijk is *homo sapiens* de enige mensaap die kan nadenken over zichzelf. We zijn in ieder geval de enige primate die aan religie, wetenschap en kunst doet. Het verband met dat nadenken over onszelf is vrij duidelijk, want dat zijn meteen drie manieren om via symbolisatie vorm te geven aan wat we niet begrijpen: seks en dood, creatie en destructie. Religie legt het ultieme antwoord bij een opperwezen en buigt het onvolmaakte hoofd (en het zwakke vlees), hopen op genade. Wetenschap wil zelf sluitende en juiste antwoorden formuleren, een Theorie over Alles die Overal en Altijd Werkt. Kunst creëert, telkens opnieuw en opnieuw, in de overtuiging dat het gecreëerde nooit wordt wat het had moeten zijn en slechts een constructie blijft bovenop vraagtekens.

Religie vraagt geloof, wetenschap zekerheid, kunst drijft op passie. Krab de bovenlaag weg, en bij alle drie vind je angst.

Als creatie het onderwerp van kunst wordt, dan plagieert kunst de creatie. Probeert de man te genieten zoals een vrouw dan wordt hij onderweg moeder. En blijft het genot elders, bij de ander. In geval van voorliggend boek, dat ik tot de kunst van de literatuur reken, bij de lezer. Ten minste, dat is mijn ervaring bij het lezen van het Abecedarium, met Mark Kinet als auteur en product.

Inderdaad is de rode draad die ik terugvind doorheen deze essays het vraagstuk van de creatie en de creativiteit, waarover Freud al schreef dat het niet te begrijpen valt. De oorzaak van wat in het Duits zo mooi '*Dichtung*' heet, is onduidelijk - het 'tekort', '*la condition humaine*', het Reële? - net zoals het doel - '*Wahrheit*', beheersing, schoonheid? We beschouwen sublimatie als een veredelde antwoordpoging, wat meteen onze veronderstelling verraadt dat seksualiteit niet edel is en waarbij we niet beseffen dat erotiek op zich al tot de sublimatie behoort. In de fabel van Aristophanes krijgt Zeus medelijden met de in twee geknipte mens die wanhopig zijn verloren helft probeert vast te houden;

daarom verandert hij de positie van hun genitalia, zodat seks hen tijdelijk soelaas biedt. Wat ze écht verlangen, valt niet te bereiken.

Geen enkele seksuele interactie is definitief, vandaar de noodzaak aan herhaling. Geen enkele essay is definitief, vandaar het '*Ce qui ne cesse pas de ne pas s'écrire*', wat niet stopt zich niet te schrijven (Lacan). Die uitspraak laat uitschijnen dat 'het' schrijft, wie of wat blijft in het ongewisse. Dat is niet toevallig. Hoger had ik het over auteur én product. Auteur omdat Mark Kinet op een lichtvoetige manier existentiële onderwerpen aanbrengt. Product, omdat hij heel veel gelezen heeft daarover. Product van auteurs, auteur van een product, de twee vloeien naadloos in elkaar over.

In die wisselwerking schuilt een waarheid, die vandaag verloren gaat onder de verplichting uniek en succesvol te zijn, zoals voorgehouden door de *The Daily Me*. *Creatio ex nihilo* bestaat niet, ook niet wat onze identiteit betreft. De discussies over plagiaat zadelen ons op met de illusie dat we origineel kunnen en moeten zijn. Wij zijn het product van de verhalen, de verhalen die we lezen of horen vertellen, maar ook en zelfs vooral van de verhalen die we zelf vertellen of schrijven.

Het abecedarium is een mooi product, laat maar toe dat het u schrijft.